

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יבמות עו-פב | פרשת במדבר | גליון מס' 125

דף עו. עפ

פירושו לבעל האבי עזרי והסכים לזה. (שיעורי הגר"ש קויפמאן זצ"ל לחג השבועות).

היכי עבדין א"ל מייתין נהמא חמימא דשערי וכו'- כתב השאלת יעבץ (ח"א סמ"ג) מהכא שמעינן דאיסור החמור של הוצאת זרע לבטלה הותר לצורך מצוה.

דף עו: עפ

וכראות שאול את דוד וגו' בן מי זה הנער וגו', ולא ידע ליה והכתיב ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כלים, אלא אאבזה קא משאיל, ואביו לא ידע ליה והכתיב והאיש בימי שאול זקן בא באנשים ואמר רב וכו' זה ישי אבי דוד שנכנס באוכלוסא וכו', ה"ק שאול אי מפרץ אתי וכו'- הקשה ביערות דבש (ח"א דרוש טו) במה קושית הגמרא ולא ידע ליה על דוד ועל ישי אביו, הלא יש לומר דידע לישי וידע לדוד, אבל לא ידע שדוד הוא בן ישי, ושפיר אמר לשאול שאינו יודע בן מי זה הנער. ואם נאמר דקושית הגמרא הוא משום דכתיב והנה ראיתי בן לישי בית הלחמי וגו', הרי דידע דדוד הוא בן ישי, א"כ היתה צריכה הגמרא להקשות מפסוק זה, ולא מהפסוק והאיש בימי שאול והדרש הנ"ל שיצא באוכלוסין.

ותירץ דהנה איתא בגמרא קידושין (עו ע"א) דהנושא אשה כהנת צריך לבדוק וכו', ואין בודקין ממי שהוא נכתב באסטרטיא של מלך, כי היו הכל מיוחסין כדי שתהי זכות אבותם מסייעתם.

ולפי"ז מובן קושית הגמרא, דודאי ידע דדוד הוא בן ישי וכדכתיב והנה ראיתי בן לישי, אלא מה ששאל שאול בן מי הנער הזה ואמרין ואאבזה קא משאיל, אין השאלה כפשוטה, אלא השאלה היא האם הוא ממשפחה מיוחסת או לא, וע"ז הקשתה הגמרא שמה השיב לו שאינו יודע, והלא כ' והאיש בימי שאול וגו' ודרש רב שנכנס באוכלוסא, וא"כ ודאי ידע דהוא מיוחס, דאל"כ איך נכנס באוכלוסא והלא אין יוצאין למלחמה אלא המיוחסין שבדור, וע"כ תירצה הגמרא דשאלת שאול היתה ממי הוה היחוס מפרץ או מזרח.

וע"פ זה ביאר מה דאיתא במדרש כששאל לדואג בן מי העלם, השיב בן מי שמכריע את העולם בצדקתו. וצ"ב דפתאום שינה דואג את עורו ושיבח את ישי אבי דוד.

אלא שנחש ארסו בין שיניו, והוא בא להפריך ההוכחה ממה שיצא באוכלוסא שהי מיוחס, דמצינו בתענית (ה ע"ב) דר"ע נענה לפי שהי מעביר על מדותיו, אף שהי בן גרים,

הדברי מלכיאל (ח"ה סי' קנ"ז) השיג על היעב"ץ וכתב דאין ללמוד מכאן למקום אחר, דשאני הכא שיותר קרוב לומר שהוא כרות שפכה שאינו מוליד ואפשר שעליו אין איסור להוציא זרע לבטלה. ועוד דהכא בלי בדיקה א"א לו לישא אשה כלל ויבא לידי הרהור והוצאת זרע לבטלה, ומשו"ה התירו לו, ומ"מ לא התירו רק ע"י גרמא וכהני גווני דהכא ולא בידיים. וע"ע בערוך לנר כאן.

עמוני ומואבי כו' אבל נקבותיהם מותרות מיד- במנחת חינוך (מו' תקס"ב) מסתפק לגבי הלאו ולא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים אי מייהרי רק אזכרים דעמון או מואב או גם אנקיבות, ומסיק דקאי גם אנקיבות ע"ש. ולפ"ז יוצא דבר פלא דשרי לישא עמונית וכן מואבית, ומ"מ אסור לדרוש בשלומה ובטובתה של אשה זו העמונית או המואבית שהוא נשא. וביראים כ' (בסי' ר"ג) מפורש דאיסור זו דלא תדרוש שלומם וטובתם נוהג רק בזכרים ולא בנקיבות.

ובאבי עזרי הרבה להשיג על המנ"ח ותמה עליו מפוסקים מפורשים בספר רות שבועז גמל חסד לרות המואבית. ואמר הגאון ר' אליהו ברוך פינקל שליט"א שבתרגום אונקלוס מבואר שנידון זה מתבאר מתוך הויכוח שבין רות לבועז, דעהפ"ס (פרק ב' פ"י) ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להכיריני ואנכי נכרי. תרגם "מה דין אשכחית רחמין בעיניך לאשתמודעיתני, ואנא מעמא נוכראה, מבנתהון דמואב, ומעמא דלא אידכי למיעל בכנישתא דה"ל כלומר האיך אתה עושה עמדי חסד ואני מבנות מואב שנאסרו לבא בקהל ד'. וע"ז השיב לה בועז (שם פ"א) ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך. והיינו עפימש"כ בהגהות מיימוני (מלכים פ"ו ה"ו) בשם היראים, דהאיסור לדרוש שלומם וטובתם הוא רק להתחיל לעשות להם חסד, אבל אם הם עשו חסד מותר להכיר להם טובה ולשלם לה גמולם, וזה מה שאמר לה בועז שכיון שגמלה חסד עם נעמי מותר לו להחזיר לה טובה. והנ"ל הגיד

ור"א לא נענה. וזה טען דואג, שאין לנו ראי' לייחוסו של ישי, ומה שיצא באוכלסא ונכתב באסטרטיא של מלך, זה הי' מחמת רוב צדקות, שמועיל יותר מזכות אביו, ועד שאתה שואל עליו אם כו'.

☞ דף עז: ☞

א"ל דואג האדומי כו' שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו כו' א"ל אבנר תנינא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית. א"ל אלא מעתה ממזר ולא ממוזרת כו' כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית - הגרי"ז (עה"ת) מבאר דעל לימוד אפשר להקשות קושיות, וכמו שהקשה דואג, אבל על הלכה למשה מסיני א"א להקשות וצריכין לקבל הדברים כמו שהם.

ועפ"ז ביאר קראי בס' רות שצריכים הבנה (בפרק ד' פסוק ו') ויאמר הגואל לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי, גאל לך אתה את גאלתי. ופירש"י פן אשחית את נחלתי, את זרעי דכתיב לא יבא עמוני ומואבי בקהל ד', ולא ידע דדרשינן עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית.

וק' א' אם לא ידע דרשא זו למה חש רק לפסול של זרעו, ולא חש לעצם האיסור לישא מואבית. ב' ל"ל העמידו בועז על טעותו דמואבי ולא מואבית, אלא דהגואל גם ידע לדרוש עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ולכן לא חש לישא אותה, אלא שהוא חשש שיבא דור אחרון ויפריך הדרשא, וכמו שהקשה אח"כ באמת דואג, ואח"כ יפסלו את זרעו, והוא לא ידע שזהו הל"מ ואין על זה פירכא.

כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית כו' ומי מהימן והאמר ר"א א"ר כל ת"ח שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו - הג"ר ראובן מרגליות בספרו ניצוצי אור ביאר עפ"ז קראי ברות פרק ג' ד' שבועז אמר לרות יש גואל קרוב ממני, אם יגאלך טוב, ואם לא יחפוץ לגאלו וגאלתיו אני. וכתיב שלמחר בבוקר עלה בועז השערה להזקנים וישב שם והנה הגואל עובר ויאמר סורה פה ושאלו אם חפץ לגאול וכו'.

וקשה למה הלך בועז בבוקר תיכף להשער של בית דין, הלא הי' צריך בבוקר ללכת מיד להגואל לברר אם רוצה לגאול או לא, ואם יתברר שאינו רוצה לגאול אז ילך לבית דין.

אולם לפי המבואר כאן אתי' כמין חומר, דאם הי' מתברר קודם אצל גואל שאינו חפץ לייבם את רות, שוב לא הי' נאמן להעיד לפני בית דין ההלכה שמואבי ולא מואבית, שהרי עכשיו הוא נוגע בדבר, שהרי רק הוא חפץ ליבמה.

ולכן קודם השכים בבוקר והלך לבית דין והעיד שם מה שקיבל משמואל הרמתי דמואבי ולא מואבית, ורק אח"כ שאל את גואל אם חפץ ליבמה הוא או לא, ונמצא דבשעה שהעיד על ההלכה לא הי' זה נוגע אליו, כי הי' קרוב יותר ממנו.

☞ דף עז: ☞

אשה עמונית כשרה - בנה מעמוני פסול - הגאון ר' אלחנן וסרמן זצ"ל - הי"ד בקובץ הערות (סי' מ"ד אות ד) הסתפק

מה יהא דין בנה מעכו"ם, מי נימא דכיון דאפקרי' רחמנא לזרעי' דאב ומתיחס אחרי האם א"כ הוא עמוני, או דנאמר דכיון דהיא כשרה אינה נותנת פסול עמוני לבן, ועיי"ש בהגה דמדמי לה לתרנגולא דאגמא דאמרינן שם שהזכר טמא והנקבה כשרה ע"כ.

א"ר יוחנן אי' לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאו בלידה, לא מציא ידיו ורגליו בבית המדרש, כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל, מצרי שני במאי יטהר כו' - באור שמוח (ריש הל' אישות) הקשה מכאן לפי מה שפסק הרמב"ם (פמ"ז מהל' איסורי ביאה) דאחד חייבי לאוין ואחד חייבי עשה לא לקו עד שיקדשו ויבא עלי' דרך נישואין, אבל הביאה גרידא לא לקי עלי', א"כ איך מקשה הכא דר' יהודה לא מציא ידיו ורגליו בבית המדרש, הא שפיר יכול להתקיים ע"י שיקח אשה בלי נישואין, ובניו יהיו בדור שלישי.

ותירץ דהרמב"ם לשיטתו (בריש הל' אישות) שפלגש אסור להדיוט, ובלי קידושין עובר באיסור דלא יהי' קדש, וא"כ שוב הדק"ל דלא מציא ידיו ורגליו בבית המדרש, דעם קידושין ר' יהודה אוסר, ובלא קידושין לכו"ע אסור.

☞ דף עז: ☞

מזרין ונתינין אסורים ואיסורן איסור עולם כו' - בקרא (דברים כ"ג ג') כתיב לא יבא ממזר וגו' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ד'.

וביאר הגאון הק' מאוסטרובצא זצ"ל מאי דנקטה התורה "דור עשירי" כיון דאסורים עד עולם. דהנה בירושלמי (פ"ה דתרומות) איכא מאן דאמר דברי' בטלה ב60, שאם נפל דג טמא שלם בתתק"ס דגים טהורים (ואינו ניכר) הרי זה בטל. והשתא נבא לחשבון שבדור העשירי יש פחות מ960 1/ חלק של ממזר בהולד, וקמ"ל קרא דאף על פי כן אינו בטל ואסור לעולם.

דהנה ממזר שנשא אשה כשרה הרי הולד יש בו חצי ממזרות וחצי כשרות. וכשהוא נשא אשה יש בדור השני רביע ממזרות, דור השלישי יש בו שמינית ממזרות, ובדור הרביעי יש אחד על חלקי שש עשר ממזרות, דור חמישי יש בו אחד על חלק שלשם ושתים ממזרות, ובדור השישי יש בו אחד על ששים וארבע, בדור השביעי יש 1/128 ממזרות, בדור השמיני ישנו 1/256, בדור התשיעי יש 1/512 ובדור העשירי ישנו 1/1024 חלקי ממזרות שהוא פחות מא' בתתק"ס, ועם כל זה אמרה תורה שאין הממזר בטל, וממילא אינו בטל לעולם.

ממזרא לא חיי וכו' דלא ידיע - הגאון ר' אלחנן וסרמן זצ"ל (בקובץ הערות סי' נ"ח ובקובץ שעורים סי' מה) תמה דהא קי"ל דספק ממזר מותר מן התורה בקהל וא"כ מאחר דלא ידיע אין כאן מכשול לרבים ואמאי לא חיי. ותירץ בשם הג"ר שמעון שקופ זצ"ל דכל היתרון של הספיקות הוא רק לאחר שנודע הספק, וכדקי"ל לענין ביטול ברוב דהוא דוקא בנודע התערובת, וממילא כיון דלא ידע לא הותר מדין ספק ממזר.

זכה העבד בעצמו, אבל בכח של הפקר ב"ד, הב"ד יכולין להקנות את העבד לעצמו.

אמר ר' יהושע שמעתי וכו' ואין לי לפרש וכו' - וכע"ז איתא גם בפסחים (צו ב) אמר ר' יהושע שמעתי שתמורת הפסח קריבה ותמורת הפסח אינה קריבה ואין לי לפרש.

וביאר כ"ק אדמו"ר בעל הפני מנחם זצ"ל מגור בזה, דהנה במשנה אבות (פ"ב מ"ח) איתא: חמשה תלמידים היו לו לריב"ז, הוא היה מונה שבחם... ר' יהושע בן חנניה אשרי יולדתו, כי אמו הביאתו ע"י כל הבתי מדרשות כדי שיקלטו אזונו דברי תורה. וזה פירושו שמעתי בהיותי תינוק ואיני יודע לפרש, כי הייתי תינוק ואני רק זוכר את המילים ששמעתי.

דף פ: פס

הבמ"ע כשגמרו סימניו כו' האי בר ז' הוא ואישה הויי הוא דאישהדי כו' כל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל כו' - בראשונים הביאו כאן מרבינו חננאל לפרש דר' אבהו איירי בכך ח' שנגמרו סמניו, וכרבי דאמרין דבעצם בן ז' הוא, אלא דאשתהי משתהא, והואיל שהוא נחלש ונולד לשמונה חדשים, אלמא דחלש הי' ולא הי' לו כח בחודש השביעי, ולא הי' לו כח לפתוח רחם אמו להולד, על כן כל ימיו הוא בחשש חולשה זאת, ולכן עד בן עשרים שנה אינו נעשה גדול, ואף אם הביא סימנים תוך עשרים שנה, הרי הם כקטן תוך י"ג שנה שהביא סימנים, שאינם אלא שומא בעלמא, ועדין הוא קטן.

על פי סברא זו ביאר באור שמח (הל' יבום וחליצה פ"א הלכה ה') שיטת הרמב"ם (בהל' רוצח) שההורג קטן בן ח' אף על פי שנגמרו כל סמניו שערייו וצפרניו אינו נהרג עליו וקשה דהא מן התורה ולד מעליא הוא, ועיין מש"כ ההמ"ג שם.

וביאר האור שמח על פי הג"ל, דיש לומר כיון דאמרין דבן ז' הוא אלא דאשתהי, והיינו דמחמת חולשתו לא הי' לו כח להולד בחודש השביעי, אם כן יצא מכלל רוב ולדות שאינם טריפה, ויש לחוש בו שהוא טריפה, ולכן ההורג פטור, דכיון דאשתני אשתני, דהרי בפ"ק דחולין יליף דאזלינן בתר רובא מהא דכל הורג אדם חייב, ולא אמרינן דהנהרג הי' טריפה, אבל הכא דמכח חולשתו יצא מכלל הרוב, שוב יש לומר דהי' טריפה, עיין שם עוד.

איזהו סריס וכו' - בתשובה המפורסמת מהרא"ש (כלל ט"ז סי' א') הוא כותב: וששאלת מאין לנו דבן י"ג שנה ויום אחד הוא בר עונשין אבל פחות מכן לא, דע כי הלכה למשה מסיני הוא, והוא בכלל שיעורין חציצין ומחיצין שהן הלכה למשה מסיני (עירובין דף ע"ד ע"א, סוכה דף ה' ע"ב), דשיעור וקצבה לכל דבר נתן למשה בעל פה. וכן ההיא דבת שלש ביאתה ביאה, פחות מכן לא (נדה מד ע"ב). וכן בן ט' ביאתו ביאה ולא פחות (שם דף מה ע"א). וכן סריס שהוא קטן עד כ' שנה הוא אז גדול אם נולדו בו סימני סריס, ואם לא נולדו

קא תבע אל שאול שלא נספד כהלכה - הדובב מישרים (ח"ב סט"ו) הביא קושיא דאיך נענשו על שלא נספד שאול כהלכה, והא קי"ל (יו"ד סי' שצ"ז, אהע"ז סי' ס"ז סע' ה') דאין מתאבלין ואין מספדין רק בנתברר המיתה באופן שמותר לאשתו להנשא, ועל מיתת שאול לא העיד רק עד אחד הגר העמלקי, ואין משיאין עפ"י עד אחד במלחמה רק באמר קברתיו וכדאיתא לקמן (רפט"ו), וא"כ הרי לא היו רשאים להספידו.

וכתב הדובב מישרים דיש ליישב עפ"י מה שהעלה החכם צבי דבלא היתה לו אשה מותר להספיד גם באופן שאין מתירין אשה, דלפ"ז י"ל דהכי נמי במלך דקי"ל דאין נושאין אלמנתו של מלך, שפיר אפשר להספיד גם עפ"י עד אחד שלא אמר קברתיו, דהוי כאין לו אשה.

דף עט: פס

ולא דרכיה למספדיה - בפרקי דר"א (פרק יז) מובא מיד עמד דוד ולקח את כל חכמי ישראל וגדוליהם ועברו את הירדן ובאו ליבש גלעד ומצאו את עצמות שאול ויהונתן בזו שלא שלטה בהם רמה ועליו נאמר שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה.

וכתב שם בביאור הרד"ל: י"ל שמפני שאמרו בשבת (קנב ב) כל שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבין, א"כ שאול שהיה לו קנאה בדוד, וכן כתיב ביה בקנאותו לבנים (שמואל ב, כא) היה ראויין להיות רקב שולט בעצמותיו, ובכל זאת לא שלט בהן.

לא שהעבירו וקלטו ובקש עליו רחמים ופלטו, ואכתי משוא פנים יש בדבר, אלא שבקש רחמים שלא יקלטנו הארון - הש"ך (ח"מ סי' קס"ג סקי"ח) כתב בשם המהריב"ל דאם שר או מלך הטילו איזה קצבה של ממון על אחד או שתיים, ויש ליהודי אחד כח להשתדל בהיכל המלך והשר לפוטרם, אם הדבר ברור שאם יפטרם המלך לאלו יטיל את החיוב ממון על אחרים, אינו רשאי להשתדל עבורם ולהזיק בזה לאחרים, אבל כשהגזרה בסתם על ב' אדם ועדיין לא ייחד שנים מסויימים, מותר להשתדל שלא יתחייבו שנים מסויימים, וכתב דהמהריב"ל הביא ראיה ברורה מהא דמפיבושת דשמעתין דכל זמן שלא נקלט היו מותר להתפלל שלא יקלטנו הארון, אף על גב שע"ז יקלט אחר.

דף עט: פס

אמר להם רבי חלקנו נתיר חלק מוזבח מי יתיר - המהרי"ט (ח"ב אה"ע ס"ז) הקשה דגם אי הוי אמרינן הפקר ב"ד בשל הקדש מ"מ מי יכתוב להם גט שחרור והווי כמעוכב גט שחרור שאסורים בבני חורין, וכתב שהיו יכולין לזכותם ע"י הפקר ב"ד לאדם אחד, והוא שפיר יכול לכתוב להם גט שחרור.

ועיי' בדברי אמת (קונטרס ט' ס"ו) שצדד דגם למ"ד המפקיר עבדו צריך גט שחרור מ"מ בהפקר ב"ד לכו"ע אין צורך לגט, דשחרור בהפקר בעלמא אינו אלא סילוק ולא

שחטם] נגררים בטר רוב [סימנים ששחט אותם], דנפק [בה] חיותא, וכן בכל דוכתא.

אבל לאכול פחות משיעור, או לטבול בפחות מכשיעור ולימא רובו ככולו, לא שמענו. ואין הכי נמי, אי איתא כאן מ' סאה [מים] ורובו כשר [שהם מי גשמים] ומיעוטו שאובים, נמשך [המיעוט] אחר הרוב. אבל מקוה [של מ' סאה מי גשמים שהוא] חסר קורטוב, אינו טובל [בן] כנלענ"ד.

מאי לאו דנשתייר רובא לא דלא נשקול רובא - הגאון ר' שלמה איגר (בשו"ת הגרעק"א ח"א סי' רכא) שאל מאת אביו הגרעק"א קושיא חריפה בלשון השו"ע (יו"ד סי' ר"א סעיף כ"ד) מי כבשים וכו' אפילו עשה כן עד י"ט פעמים וכו'. וקשה למה התיר רק עד י"ט פעמים, הא בכל פעם שנטול סאה, בודאי יש בו מעורב גם מהמי פירות שנתן עפ"י חשבון, וא"כ יכול לעשות כן שלשים פעם ויותר, ועדיין ישאר רוב מים.

והשיב לו הגרעק"א (שם סי' רכ"ב) דכמו דלריש לקיש במקום רוב סמכין על שאני אומר, א"כ ה"נ במקוה גם בנטל סאה עד י"ט אין אנו מקילין רק בצירוף שאני אומר דנטל כל המי פירות מקילין, והיינו דנוכל לתלות שיש עכשיו במקוה מ' סאה מים שנטל כל המי פירות, וא"כ זהו רק בנטל י"ט סאין דאיכא עכ"פ בודאי רוב היתר, אבל בנטל כ' סאה דבדרך הפשוט שנטל לפי הערך ולא הוה רוב היתר כיון דליכא מ' סאה מים פסול המקוה, אלא דבאת לדון שאני אומר דאולי אתרמי דנקט רק המי פירות, ממילא יש לספק דנטל רק המים, ואין כאן אפילו רוב מים, וכל היכא דליכא רוב ודאי לא תלינן בשאני אומר ע"ש מה שהאריך בזה.

ועיין בתוס' ישנים בסוגין שכבר העיר הערה זו דר' שלמה איגר, וכתב דהיינו טעמא דלא אמרינן קמא קמא בטיל, דוכי אם יערה אדם כל היום חלב בקדרה של בשר לא יאסר, הא חוזר וניעור, ע"ש, ומדרבנן גזרו לפי שנראה כאילו ניטל רובו של מי גשמים עיין שם.

בו סימני סרים הוא קטן עד ל"ז שנה. כל אלו הלכה למשה מסיני הן. עכ"ל.

דף פא: סו

תרומה בזה"ז דרבנן - בשו"ת הלכות קטנות (ח"ב סי' רמ"ז) נשאל אם בזמנינו שתרומה בזה"ז הוא דרבנן גם כן אין תורמין מעציץ שאינו נקוב על הנקוב או לא.

והשיב דאף דקיי"ל (תוס' מגילה יט ב) דקטן שלא אכל כדי שביעה אינו מוציא את אביו שלא אכל כדי שביעה, דלא אתי תרי דרבנן ומפיק חד דרבנן, אמנם י"ל דבזה"ז שכל התרומה היא דרבנן, י"ל דאין חילוק בין חד דרבנן לתרי דרבנן, ומפרישים מעציץ שאינו נקוב על עציץ נקוב.

שוב הביא מדברי הרמב"ם שפסק דתרומה בזה"ז דרבנן, ואעפ"כ הביא (בפ"ה מהל' תרומות ה"ז) דאין מפרישין מעציץ שאינו נקוב על עציץ נקוב, הרי דגם בזה"ז אמרינן דלא אתי תרי דרבנן ומפיק מני' לחד דרבנן.

דף פא: סו

דברי הכל לא תעלה כו' - ופירש"י הואיל ואפשר למוכרן לכהן בהפסד מועט, וחתוכה ופרוסה דרכן לימנות, משום הפסד מועט לא מבטלינן איסור דאורייתא.

הפרי מגדים (בשער התערובות חלק ג' פרק ב') הביא דברי רש"י אלו, וכתב שיוצא מזה דין חדש, דאף לפי מה דפסק המחבר (בסי' ק"י סעיף א') דדבר שדרכו להימנות בטיל, ורק ששה דברים אינם בטלים, מ"מ היכי דאיכא הפסד מועט, ויכול בקל למוכרו לגוי, אמרינן דלא בטיל.

ועפ"י ז' יישב מה שהק' האחרונים דבסי' פ"ו (סעיף ג') פסק המחבר דביצה אינה בטלה, וק' דהא ביצה אינה מהששה דברים, ואמאי אינה בטלה, אמנם לפי הנ"ל י"ל דאיירי היכא דאיכא רק הפסד מועט, דאז גם להמחבר לא בטיל.

דף פב: סו

נטל סאה ונתן סאה עד רובו - בשו"ת חתם סופר (או"ח סו"ס ק"מ) אסברא לן מאי שנא דמקוה חסרה קורטוב אף על גב דישנו שם רוב של מ' סאה אין טובלים בו, ואילו מקוה שיש בו מ' סאה ורובו מי גשמים ומיעוט מים שאובים טובלים בו.

וז"ל שם: לא שייך רובו ככולו, אלא מתוך כולו, דמסנהדרין ילפינן דבעינן רוב מתוך כל, אבל אם לא נתועדו רק רוב סנהדרין, אינו כלום [ואפילו אם הסכימו כולם לדיעה אחת], וה"נ לעולם שדינן המיעוט בטר הרוב. אבל [היכי דאיכא] כולו לפנינו, כגון יו"ד [אנשים גדולים], הוה עדה לדבר שבקדושה, ואם ז' מהם לא שמעו קדיש וברכו, נמשך המיעוט בטר הרוב. אבל אם רק נתועדו [ביחד] ז' לא אמרינן דבר שבקדושה.

וכן בציבור, רוב [ציבור] שחטא, מביא מיעוט [הציבור, שלא חטאו] עמהם פר בהוראה. וכן לענין טומאה וטהרה בקרבן פסח [שאם רוב הציבור טמאים, מביאים קרבן פסח בטומאה]. וכן [לגבי] חיות [בהמה], שמיעוט סימנים [שלא

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד 966339 שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:

K0504166339@gmail.com

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכהנים להכנים לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצנו של מרן הח"ח זיע"א שהרבה לעורר ע"כ בספריו ובמכתביו - ואשר נוסד ע"י מאות אנשים אשר נתנו הו"ק של 10 ש' לקיומו והחזקתו. כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכהנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל k0504166339@gmail.com